

Sygn. akt *XVII AmA 47/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Anna Maria Kowalik
Protokolant –	St. sekretarz sądowy Joanna Preizner-Offman

po rozpoznaniu 7 grudnia 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) S.A. w G.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 29 grudnia 2020 r.
Nr (...)

1. uchyla zaskarżoną decyzję;
2. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz Banku (...) S.A. w G. kwotę 1 737,00 zł (jeden tysiąc siedemset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

Sygn. akt XVII AmA 47/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 grudnia 2020 r. nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej Pozwany, Prezes UOKIK) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone:

I. na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076) (dalej „u.o.k.i.k.”) uznał postanowienia wzorców umów stosowane przez **Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G.** (dalej Powód, Bank) o treści:

A) „2. Obowiązujące kursy kupna/sprzedaży walut zawartych w ofercie Banku określone są przez Bank zgodnie z ust. 3 – 8 oraz publikowane na stronie internetowej Banku (...) Do przeliczeń związanych z należnościami wynikającymi z Umowy obowiązuje ostatni kurs sprzedaży lub kupna waluty indeksacji ustalony przez Bank przed dokonaniem danej transakcji (wypłaty środków przez Bank lub zaksięgowania wpłaty z zastrzeżeniem postanowień § 10).

3. Kursy sprzedaży i kupna waluty indeksacji obowiązujące w Banku ustalane są na podstawie ostatniego średniego kursu rynkowego (suma podanych w chwili ustalenia kursów Banku w serwisie (...) kursu kupna danej waluty i kursu sprzedaży danej walut, podzielona przez 2) wymiany waluty indeksacji na złote polskie (zwanego dalej „Kurssem Rynkowym”).
4. Kurs sprzedaży (kurs spłaty) ustalany jest przez dodanie do Kursu Rynkowego marży Banku, na wysokość której wpływa zmienność kursów walutowych lub ceny, po których Bank może kupić lub sprzedać walutę na rynku międzybankowym. Wysokość marży Banku nie może jednak przekroczyć poziomu 4% Kursu Rynkowego, który stanowi podstawę do wyliczenia danego kursu sprzedaży (kursu spłaty).
5. Kurs kupna (kurs wypłaty) ustalany jest przez odjęcie od Kursu Rynkowego marży Banku, na wysokość której wpływa zmienność kursów walutowych lub ceny, po których Bank może kupić lub sprzedać walutę na rynku międzybankowym. Wysokość marży Banku nie może jednak przekroczyć poziomu 4% Kursu Rynkowego, który stanowi podstawę do wyliczenia danego kursu kupna (kursu wypłaty).
6. Maksymalny spread, tj. różnica między kursem sprzedaży i kursem kupna waluty indeksacji nie może przekroczyć 8% Kursu Rynkowego, który stanowi podstawę do wyliczenia danych kursów sprzedaży (kursów spłaty) i kursów kupna (kursów wypłaty).
7. Kurs Rynkowy w ciągu danego dnia może podlegać zmianom, w konsekwencji czego zmianom w ciągu danego dnia podlegać może również wyliczony na jego podstawie przez Bank kurs sprzedaży i kupna waluty indeksacji obowiązujący w Banku, nie będą one jednak przekraczać poziomów opisanych w ust. 3 - 6. Kredytobiorcy znane jest ryzyko wynikające z możliwości takich zmian, w szczególności możliwość wystąpienia niedopłaty w sytuacji wzrostu kursu po zleceniu przez Kredytobiorcę przelewu”.

[postanowienie umowne stosowane we wzorcu umowy o nazwie: „Aneks do umowy kredytu”] oraz

B) „2. Kursy kupna określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP minus marża kupna ustalana decyzją Banku.

3. Kursy sprzedaży określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży ustalana decyzją Banku.

3. Do wyliczenia kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez Bank stosuje się kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich na stronie internetowej NBP ((...) w poprzednim dniu roboczym skorygowane o marże kupna sprzedaży Banku.

4. Marże kupna i sprzedaży opisane w ust. 2 i 3 ustalane są raz na miesiąc decyzją Banku. Wyliczenie ww. marż polega na obliczeniu różnicy pomiędzy średnimi kursami złotego do danych walut ogłoszonymi w tabeli kursów średnich NBP w przedostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż, a średnią arytmetyczną z kursów kupna/sprzedaży stosowanych do transakcji detalicznych z pięciu banków na ostatni dzień roboczy miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż. Banki, o których mowa w poprzednim zdaniu to: (...) S.A., (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) Bank S.A., (...) S.A. Marże kupna i marże sprzedaży oraz zasady ich ustalania mogą ulegać zmianom.

5. Obowiązujące w danym dniu roboczym kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez Bank walut zawartych w ofercie Banku określone są przez Bank po godz. 15:00 poprzedniego dnia roboczego i wywieszane są w siedzibie Banku oraz publikowane są na stronie internetowej Banku ((...)

[postanowienie umowne stosowane we wzorcu umowy o nazwie: „Aneks do umowy kredytu”]

za niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740), co stanowi naruszenie zakazu określonego w art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), **i zakazał ich wykorzystywania**.

II. 1. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), nałożył na **Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G.** środek usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a ww. ustawy, w postaci poinformowania, wszystkich konsumentów aneksów do umów zawartych na podstawie wzorców, których postanowienia zostały uznane za niedozwolone, o uznaniu ich za niedozwolone i skutkach z tego wynikających, w terminie nie później niż 3 (trzech) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Przy czym informacja przekazywana konsumentom będzie:

[1] w warstwie wizualnej - sporządzona czcionką w rozmiarze co najmniej 11, kolorze czarnym i rodzaju Times New Roman,

[1] dostarczona konsumentom za pomocą listów poleconych, składała się z następującej treści:

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w decyzji nr (...) z dnia 29 grudnia 2020 r. uznał za niedozwolone, postanowienia wzorców umów stosowane przez Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G. w obrocie z konsumentami

i zakazał ich wykorzystywania. Są to postanowienia o treści (...) - należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone.

Prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim aneks do umowy/umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji. W związku z powyższym, postanowienia te nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność ta powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w aneksie do umowy/ umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK nr (...) dostępna jest pod adresem internetowym www.uokik.gov.pl. Decyzja jest prawomocna.

Podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. ”.

Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G. środek usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a ww. ustawy, w postaci złożenia oświadczenia w terminie nie później niż 1 (jednego) miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, utrzymywanego na stronie internetowej przez okres 4 (czterech) miesięcy, o następującej treści:

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w decyzji nr (...) z dnia 29 grudnia 2020 r. uznał za niedozwolone, postanowienia wzorców umów stosowane przez Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G. w obrocie z konsumentami

i zakazał ich wykorzystywania. Są to postanowienia o treści (...) - należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone.

Prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim aneks do umowy/umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji. W związku z powyższym, postanowienia te nie wiążą konsumenta, który zawarł aneks do umowy/umowę na podstawie wzorca zawierającego kwestionowane postanowienia. Bezskuteczność tych postanowień powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w aneksie do umowy/ umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK nr (...) dostępna jest pod adresem internetowym www.uokik.gov.pl. Decyzja jest prawomocna.”, w następujący sposób:

[1] czarną czcionką (kod szesnastkowy (...) # (...)) ARIAL na białym tle

(kod szesnastkowy (...) #ffffff),

[1] tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,

[2] w górnej części strony głównej domeny (...) i na każdej innej stronie internetowej przedsiębiorcy zastępującej ww. stronę w przyszłości, z możliwością zamknięcia oświadczenia przez użytkownika poprzez kliknięcie krzyżyka w prawym górnym rogu ramki; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),

[3] czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2,5 cm z każdej strony,

[4] fragment: „Decyzja Prezesa UOKiK nr (...)” będzie stanowić hiperłącze prowadzące do strony internetowej: (...)(...)

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a w związku z art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086), nałożył na Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G., płatną na rzecz Funduszu (...), **karę pieniężną** w wysokości 478 242 zł (słownie: czterysta siedemdziesiąt osiem tysięcy dwieście czterdzieści dwa złote), z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie określonym w pkt. I niniejszej decyzji.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086) oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, obciążył Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G. kosztami postępowania opisanego w pkt. I sentencji niniejszej decyzji w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w kwocie 196 zł 60 gr (słownie: sto dziewięćdziesiąt sześć złotych i sześćdziesiąt groszy) i zobowiązał Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G. do zwrotu tych kosztów Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Odwołanie od Decyzji złożył Powód, zaskarżając Decyzję w całości oraz zarzucając jej naruszenie:

1) **naruszenie art. 1 ust. 1 w zw. z art. 23a i 23b oraz 99b u.o.k.i.k.** poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, tj. poprzez wszczęcie, prowadzenie i zakończenie postępowania wydaniem Decyzji, której skutki nie dotyczą interesu publicznego, rozumianego jako interes szerokiego, nieograniczonego podmiotowo zbioru konsumentów (Bank nie oferuje już nowych produktów i nie nawiązuje relacji kontraktowych z nowymi konsumentami), lecz skutki te dotyczą wyłącznie ściśle określonego grona konsumentów, z których każdy może być wskazany indywidualnie i z których każdy może dochodzić swoich potencjalnych roszczeń przeciwko Bankowi na drodze procesu cywilnego;

1) **naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 84 u.o.k.i.k. oraz art. 7 Kodeksu postępowania administracyjnego („k.p.a.”) w zw. z art. 83 u.o.k.i.k.**, poprzez nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego w celu wyjaśnienia, czy aneksy przedstawione przez Bank w toku postępowania stanowią wzorce umów w rozumieniu art. 23a u.o.k.i.k., w szczególności poprzez brak wyjaśnienia, czy aneksy przedstawione przez Bank są na tyle zbieżne ze sobą pod względem treści, że powinny zostać uznane za wzorce umów, co oznacza, że Prezes UOKiK przyjął wyjściowe, nieprawidłowe założenie, że aneksy przedstawione przez Bank stanowią wzorce umów jedynie na tej podstawie, że aneksy te zawierały postanowienia będące przedmiotem postępowania przed UOKiK, co nie jest wystarczające dla uznania aneksów za wzorce (pojedyncze postanowienia czy nawet zbiory postanowień stosowanych w umowach z konsumentami nie stanowią samodzielnie wzorca umowy);

2) w konsekwencji powyższego, naruszenie art. 23a u.o.k.i.k. w zw. z art. 384 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że aneksy będące przedmiotem postępowania stanowią wzorce umów, które podlegają kontroli w rozumieniu art. 23a u.o.k.i.k., do czego nie ma podstaw w ustaleniach faktycznych Prezesa UOKiK;

3) **naruszenie art. 23a u.o.k.i.k. i art. 23b ust 1 u.o.k.i.k. w zw. z art. 385¹ § 1 i § 2 k.c., art. 385² k.c. oraz art. 56 k.c. w zw. z art. 69 ust 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe („Prawo bankowe”) w zw. art. 22 Konstytucji RP** poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie oraz:

1) nieprawidłowe uznanie, że ustawowo zapewniona możliwość spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej nie ma znaczenia dla oceny postanowień będących przedmiotem postępowania, podczas gdy regulacje ustawowe, podobnie jak postanowienia wzorca, również tworzą treść stosunku prawnego wiążącego konsumenta, co oznacza, że dla oceny postanowień w zakresie spełnienia przesłanek abuzywności istotne są również przepisy ustawy;

2) pominięcie przez Prezesa UOKiK, że w braku obowiązku po stronie konsumenta stosowania zakwestionowanych postanowień umownych, w związku z możliwością spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej, usługa wymiany walut ma charakter usługi odrębnej od kredytu, zaś marża jest ceną tej usługi oferowanej przez Bank na podobnych zasadach, jak oferują ją inne banki oraz internetowe i stacjonarne kantory wymiany walut;

5) naruszenie art. 23a u.o.k.i.k. i art. 23b ust. 1 u.o.k.i.k. w zw. z art 385¹ § 1 i § 2 k.c., art. 385² k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że postanowienia będące przedmiotem postępowania stanowią niedozwolone postanowienia wzorca umowy, podczas gdy postanowienia te nie spełniają przesłanek rażącego naruszenia interesu konsumenta oraz sprzeczności z dobrymi obyczajami;

6) **naruszenie lit. 2 c) załącznika do dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich oraz art. 385¹ i nast. k.c. poprzez pominięcie przez Prezesa UOKiK**, że ustawodawca wspólnotowy w istotnym stopniu wyłączył stosowanie Dyrektywy 93/13/EWG do umów kredytowych oraz umów kupna lub sprzedaży walut obcych, a tym samym zakwestionowane postanowienia umowne nie poddają się abstrakcyjnej kontroli, o której mowa w art. 23a i art. 23b ust. 1 u.o.k.i.k.

7) **naruszenie art. 1 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw („Ustawa antyspreadowa”) w zw. z art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców („p.p.”) oraz art. 7, 7a i 8 k.p.a.** poprzez nieprawidłową wykładnię przepisów określających obowiązki banków w odniesieniu do ustalania kursów, stojącą w sprzeczności z normami nakazującymi rozstrzygnięcie wątpliwości co do stanu faktycznego i prawnego (wykładni przepisów) na korzyść przedsiębiorcy;

8) naruszenie art. 23a i art. 23b ust. 1 u.o.k.i.k. w zw. z art. 385¹ § 1 i § 2 i 385² k.c. w zw. z art. 65 k.c. oraz w zw. z art. 2 pkt 8) ustawy dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym („u.p.n.p.r.”) w zw. z art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 11 ust. 1 p.p. i art. 7, 7a i 8 k.p.a. poprzez przyjęcie przez Prezesa UOKiK, że stosowanie zakwestionowanych postanowień umownych pozwala Bankowi na arbitralne i nieweryfikowalne ustalanie kursów walutowych, podczas gdy zakwestionowane postanowienia umowne: (i) regulują

ściśle tryb ustalania kursów walut pozwalający na odtworzenie obiektywnych warunków rynkowych, (ii) odpowiadają metodologii powszechnie przyjmowanej w instytucjach finansowych, w tym odpowiadają trybowi ustalania kursów walut przez Narodowy Bank Polski, (iii) są zrozumiałe dla przeciętnego konsumenta, w szczególności w kontekście przeciętnego konsumenta będącego adresatem zakwestionowanych postanowień umownych, a co za tym idzie ich stosowanie nie narusza, nie mówiąc już o rażącym naruszeniu interesów konsumenta, a zarzut Prezesa UOKiK oparty jest na kontrfaktycznym i nieuprawnionym założeniu nieuczciwości przedsiębiorcy, co narusza normy nakazujące rozstrzygnięcie wątpliwości co do stanu faktycznego i prawnego (wykładni przepisów) na korzyść przedsiębiorcy (strony postępowania administracyjnego), wynikające z art. 10 ust. 1 i 2 i art. 11 p.p. oraz art. 7, 7a i 8 k.p.a. przy czym Prezes UOKiK, przy wykładni analizowanych postanowień, oparł się jedynie na literalnym brzmieniu poszczególnych fragmentów tekstu, nie biorąc pod uwagę innych postanowień analizowanego aneksu i związków treściowych między postanowieniami, czym naruszył reguły wykładni oświadczeń woli;

9) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 84 u.o.k.i.k. oraz art. 7 k.p.a. w zw. z art. 83 u.o.k.i.k. poprzez:

i. błędne ustalenie negatywnych skutków kwestionowanych postanowień oraz znacznego stopnia naruszenia przepisów u.o.k.i.k., bez rozważenia i udowodnienia takich skutków oraz bez wskazania faktów świadczących o znacznym stopniu naruszenia, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności na wysokości kary pieniężnej;

ii. pominięcia faktu, że metodologia kształtowania kursów walut przez Bank była oparta na rynkowym sposobie kształtowania kursów walut,

(...). pominięcie faktu, że postanowienia kwestionowane w punkcie I.A decyzji odsyłają do powszechnie stosowanego serwisu (...), do którego odwołuje się także uchwała nr 25/2017 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 20 kwietnia 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie sposobu wyliczania i ogłaszania bieżących kursów walut obcych,

iv. nieuprawnione przyjęcie, że konsument nie zgodziłby się na ukształtowanie zasad określania kursów waluty takie, jak proponowane przez Bank,

v. niedokonanie jakiegokolwiek analizy wpływu zawartych aneksów na interesy - w tym ekonomiczne - konsumentów,

10) **naruszenie art. 60 ust 1 i 3 u.o.k.i.k. w zw. z art. 7 k.p.a. i art. 83 u.o.k.i.k. oraz art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 84 u.o.k.i.k.** poprzez nieprzeprowadzenie rozprawy oraz poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z zeznań świadka zgłoszonego przez Bank, pomimo tego, że zarówno rozprawa jak i zeznania świadka przyczyniłyby się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych mających istotne znaczenie dla sprawy;

11) **naruszenie art. 23a, art. 23b ust. 1 oraz art. 23b ust. 2 pkt 1) u.o.k.i.k. w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385¹ § 2 k.c. oraz art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG** poprzez uznanie wszystkich postanowień objętych klauzulą I.A. za jedno niedozwolone postanowienie umowne i wszystkich postanowień objętych klauzulą I.B. za jedno niedozwolone postanowienie umowne oraz przytoczenie w sentencji zaskarżonej Decyzji wszystkich postanowień zawartych w aneksach dotyczących sposobu ustalania kursów (objętych klauzulą I.A. i klauzulą I.B.), a także nałożenie na Bank obowiązku poinformowania konsumentów o uznaniu za niedozwolone wszystkich tych postanowień, podczas gdy:

a) postanowienia objęte klauzulami I.A. i I.B. składają się z wielu elementów normatywnych, pełniących różne funkcje i ustanawiających odrębne prawa i obowiązki stron, których nie można uznać za jedno postanowienie umowne,

b) z uzasadnienia zaskarżonej Decyzji wynika, że Prezes UOKiK zakwestionował tylko niektóre z elementów normatywnych postanowień i tylko wokół tych niektórych elementów koncentrowały się zarzuty Prezesa UOKiK; pozostałe postanowienia objęte klauzulą I.A. i klauzulą I.B. zawierają dające się wyodrębnić treści normatywne, które nie spełniają przesłanek abuzywności,

co w konsekwencji narusza podstawową zasadę krajowych i wspólnotowych regulacji o ochronie konsumentów, zgodnie z którymi z umowy (wzorca umowy) powinny zostać wyeliminowane jedynie te elementy, które są abuzywne, przy pozostawieniu w mocy pozostałych treści, a także wprowadza konsumentów w błąd i bezpodstawnie sugeruje, że niedozwolony charakter mają wszystkie postanowienia umowne zawarte w klauzulach A i B, co jest sprzeczne z ustaleniami Prezesa UOKiK;

12) naruszenie art. 8 § 1 k.p.a., art. 10 § 1 k.p.a., art. 11 k.p.a., art. 107 § 1 pkt 6 k.p.a. w zw. z art. 107 § 1 i 2 k.p.a. w zw. z art. 83 u.o.k.i.k. poprzez nieustosunkowanie się przez Prezesa UOKiK w toku postępowania do propozycji zobowiązań złożonych przez Bank i przedstawienie stanowiska Prezesa UOKiK (i to dowolnego, wykraczającego poza granice uznania administracyjnego) co do odmowy wydania decyzji zobowiązującej dopiero w uzasadnieniu Decyzji, co świadczy o tym, że Prezes UOKiK wydając Decyzję nie dokonał wnikliwej oceny okoliczności faktycznych i odpowiednich środków usunięcia trwających skutków rzekomego naruszenia;

13) **naruszenie art. 23b ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 4 u.o.k.i.k. oraz 23d u.o.k.i.k. w zw. z art. 1 ust. 1 u.o.k.i.k. w zw. z art. 2 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 7 i 45 ust. 1 Konstytucji RP i w zw. z art. 6 k.p.a.** poprzez niewłaściwe określenie środków usunięcia trwających skutków naruszenia, albowiem:

1) zastosowane środki są niedopuszczalne, gdyż prowadzą do zastąpienia kontroli indywidualnej postanowień umownych decyzją wydaną w kontroli abstrakcyjnej. Prezes UOKiK nakazał poinformowanie konsumentów w drodze listów poleconych oraz informacji na stronie internetowej Banku, że „W związku z powyższym, postanowienia te nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność ta powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w aneksie do umowy/ umowie”. Prezes UOKiK rozpoznał więc nie tylko sprawę administracyjną, ale także - bezpodstawnie - sprawy cywilne między Bankiem oraz konsumentami, z którymi Bank zawarł aneksy do umów kredytowych, mimo że taka kompetencja Prezesa UOKiK nie wynika z art. 23d u.o.k.i.k. Rozszerzona moc wiążąca Decyzji o uznaniu postanowień wzorca umownego nie oznacza automatycznie, że postanowienie konkretnej umowy nie jest wiążące (np. mogło być indywidualnie negocjowane lub w konkretnej sytuacji nie narusza rażąco interesu konsumenta albo w konkretnej sprawie kredytobiorca może nie mieć statusu konsumenta). Oznacza to, że Prezes UOKiK nie działał w granicach i na podstawie przepisów prawa, wkraczając w kompetencję sądów powszechnych do rozpatrywania spraw cywilnych,

2) zastosowane środki usunięcia trwałych skutków naruszenia, jako że są niedopuszczalne, nie mogą być uznane za proporcjonalne i konieczne (art. 23b ust. 4 u.o.k.i.k.).

3) zastosowanie dwóch środków usunięcia trwających skutków naruszenia (listy polecone do konsumentów oraz informacja na stronie internetowej o tożsamej treści), nawet gdyby było dopuszczalne, nie może być uznane za proporcjonalne i konieczne (art. 23b ust. 4 u.o.k.i.k.), gdyż biorąc pod uwagę aktualny poziom świadomości przeciętnego konsumenta (dzięki między innymi działalności Prezesa UOKiK) oraz wymianę informacji między konsumentami, wystarczające byłoby zastosowanie jednego środka, a w każdym razie nie jest konieczne i proporcjonalne obciążanie Banku kosztami związanymi z wysyłką listów poleconych;

14) naruszenie art 23b ust 2 pkt 1) u.o.k.i.k. w zw. z art. 83 u.o.k.i.k. w zw. z art. 6 k.p.a. w zw. z art. 8 k.p.a. oraz art 7 Konstytucji poprzez sformułowanie środków usunięcia trwających skutków naruszeń w sposób niejasny i nieprecyzyjny w sentencji Decyzji, tj. nałożenie na Bank obowiązku "poinformowania wszystkich konsumentów aneksów do umów zawartych na podstawie wzorca, których postanowienia zostały uznane za niedozwolone" o Decyzji Prezesa UOKiK, podczas gdy: (i) z uzasadnienia Decyzji wynika, że Prezes UOKiK za początek stosowania badanych aneksów uznał dzień 17 kwietnia 2016 roku (i jak ustalił Prezes UOKiK w okresie od dnia 17 kwietnia 2016 roku do dnia wydania Decyzji zawarto 106 aneksów w oparciu o wzorzec zawierający postanowienia objęte klauzulą A i klauzulą B), (ii) Prezes UOKiK jest uprawniony do dokonywania abstrakcyjnej kontroli wzorców umownych i wydawania decyzji na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 1) u.o.k.i.k. dopiero od dnia 17 kwietnia 2016 r., a zatem obowiązki nałożone w Decyzji, w tym w punkcie II Decyzji, powinny dotyczyć wyłącznie aneksów zawartych po tej dacie;

15) naruszenie art. 106 ust. 1 u.o.k.i.k. w zw. z art. 106 ust. 3 pkt 1 u.o.k.i.k. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i nieprawidłowe ustalenie obrotu Banku w 2019 r. na kwotę (...) PLN, podczas gdy obrót Banku w 2019 r. zgodnie z rachunkiem zysków i strat załączonym do pisma Banku z 1 października 2020 r. wyniósł (...) PLN, przy czym błąd Prezesa UOKiK polegał na nieprawidłowym uwzględnieniu w ramach przychodów również pozycji związanej z odpisem na oczekiwane straty kredytowe, do czego nie ma podstaw, co skutkowało błędnym wyliczeniem wymierzonej kary,

16) naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 3a u.o.k.i.k. w zw. z art. 111 ust. 1 pkt 1 u.o.k.i.k. poprzez niewłaściwe zastosowanie tych przepisów, gdyż - niezależnie od tego, że kwestionowane postawienia nie są abuzywne (co jest przedmiotem odrębnych zarzutów):

i. nałożenie kary na Bank nie wypełniało żadnej z funkcji, jakie ustawodawca przewidział dla tej instytucji i stanowiło reakcję nieproporcjonalną do stwierdzonego naruszenia

ii. Prezes UOKiK dokonał powierzchownej oceny okoliczności łagodzących przyjmując, że dwie przesłanki łagodzące, tj. współpraca z Urzędem i złożenie propozycji zobowiązań oraz zaniechanie oferowania kwestionowanych aneksów, uzasadniają obniżenie kwoty bazowej kary jedynie o 10%, co skutkowało ustaleniem nadmiernej kary pieniężnej;

(...). Prezes UOKiK odniósł się do przychodu Banku w ogóle, a nie przychodów z umów o kredyt walutowy, podczas gdy w orzecznictwie wskazuje się, że przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej zasada proporcjonalności m.in. nakazuje uwzględnić kryterium, jakim jest wielkość przychodów uzyskiwanych ze sprzedaży towaru, którego dotyczyła praktyka (a nie ogół przychodów karanego przedsiębiorcy);

Powołując się na powyższe zarzuty Powód wniósł o:

1) o uchylenie Decyzji w całości,

2) ewentualnie – o zmianę Decyzji w całości poprzez uchylenie punktów od I do IV sentencji Decyzji i uznanie, że Bank nie naruszył zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych,

3) ewentualnie - o zmianę Decyzji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy w ten sposób, że za niedozwolone zostaną uznane wyłącznie te elementy kwestionowanych postanowień określonych w pkt 1.A i 1.B Decyzji, które mają charakter abuzywny,

4) ewentualnie - o zmianę Decyzji w części poprzez uchylenie punktów II i III Decyzji i odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej albo obniżenie wysokości tej kary,

5) w każdym wypadku na podstawie art. 479 (31a) § 3 k.p.c.- o stwierdzenie, że Decyzja została wydana z rażącym naruszeniem prawa lub bez podstawy prawnej,

6) o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu wskazanego w treści odwołania,

7) przeprowadzenie rozprawy przy drzwiach zamkniętych, z uwagi na ryzyko ujawnienia okoliczności stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa Powoda,

8) o zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes UOKiK wniósł o oddalenie odwołania w całości, pominięcie wniosku dowodowego zawartego w odwołaniu oraz o zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku VII Wydział Gospodarczy pod numerem: (...). Przedmiotem działalności Banku jest m.in. pośrednictwo pieniężne oraz finansowa działalność usługowa (informacja z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Spółki, k. 20- 28 akt adm.).

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej Bank udziela kredytów hipotecznych odnoszących się do walut obcych. Na dzień 17 września 2020 roku wykonywanych było **[tajemnica przedsiębiorstwa - 51 461]** umów kredytowych odnoszących się do walut obcych, z czego **[tajemnica przedsiębiorstwa - 49 388]** stanowiły kredyty powiązane z kursem CHF.

Od 14 września 2011 roku Bank nie zawierał nowych umów kredytu hipotecznego indeksowanych/denominowanych do walut obcych (pismo Powoda z 12 sierpnia 2016 roku k. 15-16 akt adm.).

Bank zawierał aneksy do umów kredytów hipotecznych udzielanych w walutach obcych, w których znajdują się postanowienia dotyczące sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut obcych o następującej treści:

„2. Obowiązujące kursy kupna/sprzedaży walut zawartych w ofercie Banku określane są przez Bank zgodnie z ust. 3 – 8 oraz publikowane na stronie internetowej Banku ((...) Do przeliczeń związanych z należnościami wynikającymi z Umowy obowiązuje ostatni kurs sprzedaży lub kupna waluty indeksacji ustalony przez Bank przed dokonaniem danej transakcji (wypłaty środków przez Bank lub zaksięgowania wpłaty z zastrzeżeniem postanowień § 10).

3. Kursy sprzedaży i kupna waluty indeksacji obowiązujące w Banku ustalone są na podstawie ostatniego średniego kursu rynkowego (suma podanych w chwili ustalenia kursów Banku w serwisie (...) kursu kupna danej waluty i kursu sprzedaży danej walut, podzielona przez 2) wymiany waluty indeksacji na złote polskie (zwanego dalej „Kursem Rynkowym”).

4. Kurs sprzedaży (kurs spłaty) ustalany jest przez dodanie do Kursu Rynkowego marży Banku, na wysokość której wpływa zmienność kursów walutowych lub ceny, po których Bank może kupić lub sprzedać walutę na rynku międzybankowym. Wysokość marży Banku nie może jednak przekroczyć poziomu 4% Kursu Rynkowego, który stanowi podstawę do wyliczenia danego kursu sprzedaży (kursu spłaty).

5. Kurs kupna (kurs wypłaty) ustalany jest przez odjęcie od Kursu Rynkowego marży Banku, na wysokość której wpływa zmienność kursów walutowych lub ceny, po których Bank może kupić lub sprzedać walutę na rynku międzybankowym. Wysokość marży Banku nie może jednak przekroczyć poziomu 4% Kursu Rynkowego, który stanowi podstawę do wyliczenia danego kursu kupna (kursu wypłaty).

6. Maksymalny spread, tj. różnica między kursem sprzedaży i kursem kupna waluty indeksacji nie może przekroczyć 8% Kursu Rynkowego, który stanowi podstawę do wyliczenia danych kursów sprzedaży (kursów spłaty) i kursów kupna (kursów wypłaty).

7. Kurs Rynkowy w ciągu danego dnia może podlegać zmianom, w konsekwencji czego zmianom w ciągu danego dnia podlegać może również wyliczony na jego podstawie przez Bank kurs sprzedaży i kupna waluty indeksacji obowiązujący w Banku, nie będą one jednak przekraczać poziomów opisanych w ust. 3 - 6. Kredytobiorcy znane jest ryzyko wynikające z możliwości takich zmian, w szczególności możliwość wystąpienia niedopłaty w sytuacji wzrostu kursu po zleceniu przez Kredytobiorcę przelewu”. Postanowienia te były stosowane przez Powoda od lipca 2011 roku (aneksy umieszczone na płycie CD dołączonej pismo Powoda z 12 sierpnia 2016 roku k. 17 akt adm., pismo Powoda z 19 lutego 2018 roku k. 75-77 akt adm.).

Ponadto, Powód zawierał również aneksy do umów kredytów hipotecznych odnoszących się do walut obcych, w których dane zobowiązanie jest oparte na przeliczeniach według kursów Banku ustalanych według zasad dawnego (...) Banku S.A. o następującej treści:

„2. Kursy kupna określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP minus marża kupna ustalana decyzją Banku.

3. Kursy sprzedaży określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży ustalana decyzją Banku.

4. Do wyliczenia kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez Bank stosuje się kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich na stronie internetowej NBP (...) w poprzednim dniu roboczym skorygowane o marżę kupna sprzedaży Banku.

5. Marże kupna i sprzedaży opisane w ust. 2 i 3 ustalane są raz na miesiąc decyzją Banku. Wyliczenie ww. marż polega na obliczeniu różnicy pomiędzy średnimi kursami złotego do danych walut ogłoszonymi w tabeli kursów średnich NBP w przedostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż, a średnią arytmetyczną z kursów kupna/sprzedaży stosowanych do transakcji detalicznych z pięciu banków na ostatni dzień roboczy miesiąca poprzedzającego okres obowiązywania wyliczonych marż. Banki, o których mowa w poprzednim zdaniu to: (...) S.A., (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) Bank S.A., (...) S.A. Marże kupna i marże sprzedaży oraz zasady ich ustalania mogą ulegać zmianom.

6. Obowiązujące w danym dniu roboczym kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez Bank walut zawartych w ofercie Banku określane są przez Bank po godz. 15:00 poprzedniego dnia roboczego i wywieszane są w siedzibie Banku oraz publikowane są na stronie internetowej Banku (...) Postanowienia te były stosowane od kwietnia 2009 roku (aneksy umieszczone na płycie CD dołączonej pismo Powoda z 12 sierpnia 2016 roku k. 17 akt adm., pismo Powoda z 19 lutego 2018 roku k.75-77 akt adm.).

Obie wymienione powyżej klauzule dotyczące sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut, były przygotowywane przez Powoda, a konsumenci nie mieli wpływu na ich treść, aczkolwiek mogli negocjować inne warunki aneksów. Poza tym aneksy do umów były zawierane na wniosek Klienta (np.: zmiana zabezpieczenia czy terminu płatności) albo bez specjalnego wniosku Klienta jako wynik np.: zmiany adresu nieruchomości po jej oddaniu do użytkowania przez dewelopera. W obu sytuacjach proces sporządzania aneksu był poprzedzony każdorazowo przeprowadzoną przez Bank indywidualną analizą oczekiwań Klienta (w pierwszym przypadku) oraz koniecznych zmian postanowień umowy (w drugim przypadku) stanowiących przedmiot przyszłego aneksu.

Opracowana propozycja aneksu była przedstawiana Klientowi, który mógł podjąć z Bankiem negocjacje co do treści propozycji aneksu w dwóch płaszczyznach:

- 1) w odniesieniu do zakresu zmiany – poprzez zmianę swojego wniosku i oczekiwań;
- 2) w odniesieniu do zapisów – poprzez zaproponowanie zmian treści.

Jednakże, jak wyjaśniono Bank nie może akceptować propozycji zmiany treści aneksu, która byłaby sprzeczna z interesami Banku (w tym w zakresie zabezpieczenia kredyty, zdolności kredytowej Klienta, czy też warunków finansowych kredytowania) lub byłaby niemożliwa do realizacji z uwagi na przyjęte przez Bank standardy, zasady i rozwiązania systemowe (pismo Powoda z 12 sierpnia 2016 r. k. 15-16 akt adm. oraz z 10 października 2016 roku k.32-34 akt adm.).

Od lipca 2011 roku zawartych zostało **[tajemnica przedsiębiorstwa- 1394]** aneksów zawierających postanowienia, o którym mowa w pkt A Decyzji, natomiast od kwietnia 2009 roku co najmniej **[tajemnica**

przesiębiorstwa-3357] aneksów zawierających postanowienia o których mowa pkt B Decyzji (pismo Banku 30 października 2020 k. 180-181 akt adm.).

Bank nie oferuje już konsumentom zawarcia aneksu zawierającego postanowienia o których mowa w pkt I A sentencji Decyzji z uwagi na decyzję Banku podjętą w IV kwartale 2019 r. Aneksy zawierające postanowienia o których mowa w pkt I B sentencji niniejszej decyzji również nie są już przez Bank oferowane (pismo Banku z 1 października 2020 r. k. 160-167a akt adm., pismo Banku z 14 października 2020 r. k. 172-175akt adm.).

Bank od 8 września 2017 r. nie zawierał aneksów na podstawie wzorców zawierających postanowienia w brzmieniu wskazanym w pkt I B sentencji Decyzji, a od 9 listopada 2019 r. również aneksów na podstawie wzorców zawierających postanowienia w brzmieniu wskazanym w pkt I A sentencji Decyzji (pismo Banku z 14 października 2020 r. k. 172-175 akt adm.).

Saldo umów kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF, wg stanu na dzień 17 września 2020 r. wynosiło **[tajemnica przedsiębiorstwa - (...) CHF]** (pismo Banku z 1 października 2020 r. k. 160-167a akt adm.)

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeprowadził postępowanie wyjaśniające (sygn. (...)) w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku ze stosowaniem we wzorcach umów wykorzystywanych przez banki klauzul dotyczących sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut obcych, nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, stosownie do art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (postanowienie k. 1 akt adm.)

Podstawę do wszczęcia postępowania stanowiły informacje otrzymane przez Prezesa Urzędu od konsumentów, będących stroną umów o kredyty hipoteczne odnoszące się do walut obcych, dotyczące dowolności w ustalaniu przez banki kursów kupna i sprzedaży walut obcych (pismo organu z 10 czerwca 2016 r. k. 2- 3 akt adm.).

W toku prowadzonego postępowania, pismami z 10 czerwca 2016 r., 15 lipca 2016 r. (k.9 akt adm.) i 20 września 2016 r. (k.30 akt adm.) Prezes Urzędu wezwał Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G. do przekazania informacji, czy we wzorcach umów kredytów hipotecznych waloryzowanych/denominowanych/indeksowanych do walut obcych lub w załącznikach do nich (m.in. regulaminach, tabelach) bądź we wzorcach aneksów stosowanych przez Bank po 17 kwietnia 2016 r., zamieszczane są postanowienia umowne dotyczące sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut obcych oraz czy konsumenci mogą zweryfikować na podstawie ww. postanowień poprawność wyliczeń stosowanych przez Bank. Dodatkowo, Prezes Urzędu wezwał Bank do przekazania treści odpowiednich wzorców umów wraz z załącznikami.

W odpowiedzi w pismach z 5 lipca (k. 5 akt adm.), 12 sierpnia (k.15-16 akt adm.) i 10 października 2016 r. (k.32-34 akt adm.) Bank przekazał m.in. następujące stanowisko:

- Bank od 14 września 2011 r. nie udzielał kredytów indeksowanych/denominowanych w walutach obcych, tym samym nie stosował wzorców umów zawierających klauzule dotyczące sposobu ustalania kursów kupna i sprzedaży walut obcych;
- Po 17 kwietnia 2016 r., jak i przed tą datą, Bank umożliwiał konsumentom aneksowanie zawartych umów kredytowych;
- Kurs wymiany walut obcych, na podstawie którego zobowiązania kredytobiorców spłacających kredyty wyrażone w walucie obcej przeliczane są na złote polskie, publikowany jest na stronie internetowej Banku;
- Wzorzec aneksu zawierającego klauzulę o której mowa w pkt I B sentencji niniejszej decyzji jest stosowany w sytuacji, w której dane zobowiązanie jest oparte na przeliczeniach według kursów Banku ustalanych według zasad dawnego (...) Banku S.A.;

- Konsumenci nie mają wpływu na treść postanowień dotyczących sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut obcych.

W dniu 18 września 2017 r. Prezes Urzędu wydał postanowienie o wszczęciu postępowania nr (...) (...) w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, w związku ze stosowaniem przez Bank we wzorcach umów, aneksach do umów kredytów i pożyczek hipotecznych waloryzowanych/indeksowanych/ denominowanych do walut obcych, postanowień umownych o treści wskazanej w pkt. I lit A i B sentencji niniejszej decyzji (postanowienie k. 36-43 akt adm.).

Bank pismem z 13 października 2017 r. odniósł się do postanowienia o wszczęciu postępowania, wskazując m.in., że:

- Aneksy nie mogą być w ocenie Banku uznane za wzorce umowne;
- Postanowienia kwestionowane przez Prezesa Urzędu zamieszczone w aneksach do umów kredytów odnoszących się do walut obcych wykluczają arbitralność Banku w zakresie kształtowania kursów walut, i na ich podstawie Bank jest zobowiązany do stosowania kursów w wysokości rynkowej;
- Bank wskazał, że na gruncie przepisów ustawy antyspreadowej, konsumenci mogą dokonywać spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej, i w związku z powyższym w ocenie Banku nie sposób stwierdzić, że zawierane aneksy naruszają interesy konsumentów.

Jednocześnie Bank wniósł o przeprowadzenie rozprawy i przesłuchanie w charakterze świadka na okoliczność tworzenia i ogłaszana tabeli kursowej przez Bank.

Bank wniósł o umorzenie postępowania ze względu na brak przesłanek do stwierdzenia, że Spółka stosowała niedozwolone postanowienia we wzorcach umów.

Ponadto wyraził deklarację współpracy z Prezesem Urzędu, i rozważenie zmiany sposobu ustalania kursów walut obcych dla konsumentów spłacających kredyty odnoszące się do walut obcych (pismo Powoda k.45-58 akt adm.).

W piśmie z 19 lutego 2018 r. Bank wskazał, że nie jest w stanie ustalić daty dziennej rozpoczęcia stosowania klauzul, o których mowa w pkt I A i B sentencji niniejszej decyzji w aneksach zawieranych z konsumentami (pismo k.75-77 akt adm.).

Pismem z 13 czerwca 2018 r. Prezes UOKiK poinformował Bank o ustaleniach poczynionych w toku postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone oraz o planowanym rozstrzygnięciu (Szczegółowe Uzasadnienie Zarzutów) (pismo Pozwanego z 13 czerwca 2018 r. k. 95-107 akt adm.).

W odpowiedzi z 12 września 2018 r. Bank złożył deklarację złożenia zobowiązania w celu wydania przez Prezesa Urzędu decyzji w trybie art. 23c u.o.k.i.k. W piśmie tym Bank zaproponował stosowanie wobec konsumentów spłacających kredyty indeksowane lub denominowane do walut obcych kursu, który stanowiłby sumę średniego kursu danej waluty publikowanego przez NBP w dniu spłaty, skorygowanego o stałą marżę Banku (kurs średni NBP + marża %). Powyższa zmiana miałaby zostać wprowadzona do obowiązujących umów na podstawie aneksów, a propozycja zmiany zostałaby skierowana przez Bank listownie do wszystkich kredytobiorców spłacających kredyty walutowe (indeksowane lub denominowane do waluty obcej) (pismo Powoda z 12 września 2018 r. k. 115-116 akt adm.). Kwestia ta była również przedmiotem dyskusji na spotkaniu z Bankiem.

W piśmie z 30 listopada 2018 r. Bank odniósł się do Szczegółowego Uzasadnienia Zarzutów wskazując, że w jego ocenie:

- Aneksy będące przedmiotem postępowania nie stanowią wzorców umów, gdyż oferowane są zamkniętej grupie konsumentów spłacających w Banku kredyty indeksowane lub denominowane do walut obcych, a tym samym nie podlegają kontroli abstrakcyjnej Prezesa Urzędu;

- W związku z uprawnieniem kredytobiorców do spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej na podstawie przepisów ustawy antyspreadowej, spłata kredytu na podstawie tabeli kursowej Banku jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem kredytobiorców, zatem postanowienia aneksu nie mogą naruszać interesów konsumentów w sposób rażący;
- Treść aneksów wyklucza arbitralny sposób ustalania kursów przez Bank, i kursy publikowane w tabeli kursowej Banku są na poziomie rynkowym.
- W ocenie Banku zawarcie aneksu wyłącznie poprawia, a nie pogarsza sytuację konsumentów, gdyż aneksy zawierano w większości do umów zawieranych przed 2011 r., tj. przed wprowadzeniem ustawowego obowiązku uwzględniania w umowie opisu sposobu kształtowania kursu waluty, zatem w treści ww. umów klauzule te były bardzo ogólne, lub nie występowały wcale.
- Jednocześnie Bank wskazał, że podtrzymuje propozycję zobowiązania złożoną w piśmie z dnia 12 września 2018 r. W piśmie tym Bank zaproponował umożliwienie kredytobiorcom spłacającym kredyty walutowe wprowadzenie zmian do obowiązującej umowy na podstawie których do przeliczeń zostałyby zastosowany kurs średni waluty publikowany przez NBP + marża Banku (pismo Powoda z 30 listopada 2018 r. k. 130-140 akt adm.).

Pismem z 20 listopada 2020 r. Prezes Urzędu zawiadomił Bank o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy. Strona skorzystała z przysługującego jej uprawnienia (pismo z 20 listopada 2020 r. k. 186-187 akt adm.).

W odpowiedzi, Bank podtrzymał w całości dotychczas prezentowane stanowisko i wnioski, jak również propozycję działań do których jest gotowy się zobowiązać w decyzji kończącej postępowanie. Podniósł w ww. piśmie ponadto, iż w jego ocenie:

- Prowadzenie postępowania w przedmiotowej sprawie nie jest uzasadnione interesem publicznym w rozumieniu art. 1 ust. 1 u.o.k.i.k.;
- Aneksy, które zawierały postanowienia o których mowa w pkt I A lub I B sentencji niniejszej decyzji nie stanowiły wzorców umów;
- Postanowienia o których mowa w pkt I A lub I B sentencji niniejszej decyzji miały charakter fakultatywny dla kredytobiorców;
- Brzmienie postanowień o których mowa w pkt I A lub I B sentencji niniejszej decyzji jest zgodne z dobrymi obyczajami i nie narusza interesów konsumentów (pismo z 4 grudnia 2020 r. k. 190-194 akt adm.).

W dniu 29 grudnia 2020 roku Prezes UOKiK wydał zaskarżoną Decyzję (wersja niejawną Decyzji k.201-215 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych w trakcie postępowania administracyjnego i sądowego, których autentyczność nie była podważana przez żadną ze stron postępowania, jak też w oparciu o niekwestionowane twierdzenia stron.

Sąd pominął na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. wniosek dowodowy Powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka E. C. na okoliczności tworzenia i ogłaszania tabeli kursowej przez Bank jako niemające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Istotnym było bowiem to, czy zakwestionowane przez Pozwanego postanowienia aneksów mogą być uznane za klauzule abuzywne, a nie jak są tworzone i ogłaszane tabele kursowe.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą do wydania Decyzji w sprawie był przepis art. 23b ust. 1 u.o.k.i.k., zgodnie z którym, Prezes UOKiK wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a ustawy czyli stwierdzi stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentem niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. art. 385¹ § 1 k.c., a więc takich, które są nieuzgodnione indywidualnie, kształtujące prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Należy pamiętać, że niedozwolone postanowienia umowne to konstrukcja przewidziana w art. 385¹ – 385³ k.c., mająca na celu ochronę konsumenta przed niekorzystnymi postanowieniami umowy łączącej go z profesjonalistą.

W rozpoznawanej sprawie, Prezes UOKiK poddał badaniu pod kątem abuzywności postanowienia zawarte w „Aneksach do umów kredytowych” a zatem w pierwszej kolejności należało ustalić, czy można ten dokument uznać za wzorzec umowy w rozumieniu przepisu art. 23a) u.o.k.i.k.

Pojęcie wzorca umowy nie posiada definicji legalnej. Według art. 384 § 1 k.c. ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzór umowy, regulamin, wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy. Ustawodawca ograniczył się zatem jedynie do wskazania przypadków, w których będziemy mieli do czynienia z wzorcem umownym. W doktrynie pod pojęciem wzorca umowy rozumie się natomiast **przygotowane z góry** przez proponenta, **przed zawarciem umowy**, postanowienia kształtujące treść stosunku prawnego wiążącego strony (A. Rzetecka-Gil, Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, art. 384, Lex/el. 2011). Z przedstawionej definicji wynika, że **wzorzec umowy składa się ze zbioru postanowień**, które podlegają ocenie w świetle art. 23a) u.o.k.i.k.

Wzorce umowy to dokumenty obejmujące klauzule kształtujące prawa i obowiązki w stosunkach dwustronnych, przygotowane z góry przez jedną stronę, zwykle dla nieoznaczonego kontrahenta, na potrzeby nieograniczonej liczby powtarzających się transakcji, umożliwiające **zawarcie umowy bez konieczności prowadzenia negocjacji, najczęściej w trybie adhezyjnym** (zob. J. Gołaczyński, J. Górecki, P. Polański, D. Szostek, M.A. Zachariasiewicz, w: SPH, t. 9, 2013, s. 325 i n.).

Za wzorzec nie może być uznana pojedyncza klauzula (A. Olejniczak, w: Kidyba, Komentarz KC, t. III, Cz. ogólna, 2014, art. 384, pkt 4; zob. też wyr. SA w Warszawie z 12.12.2012 r., VI ACA 921/12, Legalis). Zbiór postanowień jest nienegocjowany przez strony, czyli służy do jednostronnego kształtowania treści stosunków obligacyjnych. Powyższa definicja jest uzupełniana o wymóg przeznaczenia wzorca **do masowego stosowania przez podmiot, który wzorzec opracował** (Z. Radwański , Zobowiązania – część ogólna, 2003, s. 142). Możliwość wielokrotnego posłużenia się wzorcem umowy wynika z faktu, **że nie zawiera on oznaczeń indywidualizujących** drugą stronę umowy, lecz powtarzalne klauzule, które będą uzupełniać treść zobowiązań powstałych z umów (tak też Sąd Najwyższy –Izba Cywilna z 26 marca 2010 roku, sygn. akt I CSK 444/09, Legalis).

W ocenie Sądu w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie można uznać, że Powód posługiwał się wzorcem umowy.

Powód od samego początku postępowania podkreślał, że nie stosuje jednego określonego wzorca zawierającego aneks do umowy kredytu hipotecznego, który byłby skierowany do nieoznaczonego indywidualnie adresata. Przyznał jedynie, że konsumenci nie mają wpływu na treść postanowień określających sposób ustalania kursów walut, które zamieszcza w aneksach przygotowywanych dla konkretnych konsumentów na ich wnioski albo wówczas gdy zawarcie aneksu jest uzasadnione okolicznościami np. zmianą adresu nieruchomości po udzieleniu kredytu. Dlatego też, w odpowiedzi na wezwanie Pozwanego, nie przedstawił dwóch wzorów aneksów do umów kredytowych zawierających postanowienia, o których mowa w pkt A i B Decyzji, a jedynie dołączył płytę CD z wybranymi aneksami zawartymi z konkretnymi osobami, których treść nie była jednolita.

Innymi słowy aneksy przedstawione przez Powoda zostały opracowane na potrzeby konkretnych stosunków umownych łączących Bank z kredytobiorcami. Jak wynika z ustaleń organu i Sądu postanowienia te były proponowane

jedynie do zastosowania w formie aneksów do umów już wcześniej łączących bank z konsumentami. Oferty zawarcia aneksów były więc kierowane do konkretnych, zindywidualizowanych osób, z którymi Bank łączyły umowy kredytowe. Nie można więc przyjąć, że zostały one opracowane w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego.

Skoro więc propozycje aneksów kierowane były do kontrahentów Banku, to określały one indywidualnie drugą stronę umowy, a nawet precyzowały przedmiot umowy, skoro oferta odnosiła się do konkretnej umowy kredytowej.

Jednocześnie, co warte jest podkreślenia, Bank nie kierował wobec niezidentyfikowanych osób oferty zawarcia umowy, zawierającej tożsame postanowienie umowne, gdyż właśnie oferta ta była kierowana wyłącznie do indywidualnie określonych osób, z którymi Bank pozostawał w określonej relacji umownej. Nie był więc spełniony wymóg, powszechnie stawiany wzorcom umownym, jakim jest nie zawieranie się we wzorcach takich postanowień, które określają indywidualnie drugą stronę lub precyzują przedmiot umowy. W oparciu o zakwestionowany przez Prezesa wzorzec nie było możliwe zawarcie umowy, przez dowolną osobę, skoro w żadnej publicznej ofercie umów kredytowych bank nie oferował kredytów zawierających tożsame z zakwestionowanymi postanowienia umowne.

Jednocześnie w ocenie Sądu bardzo wąski zakres przedmiotowy regulacji zawartej w postanowieniu, nie pozwala na uznanie, że owe pojedyncze postanowienie, obejmujące jedynie kwestię sposobu ustalania kursu waluty, oferowane do wprowadzenia (dodania) do już łączących strony umów kredytowych w formie aneksu, ma cechy wzorca umownego.

W tym miejscu należy zgodzić się z Powodem, że ustalenie przez Prezesa UOKiK, że Bank stosował podobne czy też zbieżne postanowienia w analizowanych aneksach, nie jest wystarczające dla stwierdzenia stosowania przez Bank wzorców umów. W celu wyjaśnienia i wykazania tej okoliczności, Prezes UOKiK powinien ustalić, czy przedstawione przez Bank aneksy są na tyle tożsame treściowo, aby mogły być uznane za wzorzec. Niestety w przedmiotowym postępowaniu takiej analizy zabrakło.

Treść aneksów przedłożonych przez bank pozwala uznać, że aneksy były przygotowane ad hoc w celu zmodyfikowania stosunku prawnego łączącego podmioty. Aneksy te bowiem różnią się od siebie w zasadniczy sposób. W szczególności zawarte są w nich też bardzo zróżnicowane treści w zależności od innych problemów, które strony w aneksie dodatkowo rozwiązują. Można więc na tej podstawie przypuszczać, że postanowienie aneksów były indywidualnie negocjowane, a więc nie stanowią wzorców umownych. Oznacza to, że postanowienia nie były traktowane ani przez sam Bank, ani przez jego kontrahentów, jako element umowy o charakterze adhezyjnym. Były więc owe postanowienia stosowane jedynie do już wykreowanego i wykonywanego stosunku prawnego, a więc mogą podlegać jedynie ocenie konkretnej i zindywidualizowanej, przy badaniu treści konkretnego stosunku prawnego, pod kątem jego zgodności z prawem, a nie abstrakcyjnej ocenie w charakterze wzorca umownego.

Wymaga przy tym podkreślenia, że abuzywność postanowień należy oceniać w kontekście całej umowy, tj. wszystkich jej postanowień.

Przewidziana w art. 385¹ § 1 k.c. ochrona konsumenta przed niedozwolonymi postanowieniami umownymi, stanowi implementację dyrektywy 93/13 z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, której celem było, aby w umowach z konsumentami nie były umieszczane nieuczciwe warunki. Zgodnie z art. 1 ust. 1 i art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13, ma ona zastosowanie do warunków zawartych w umowach zawieranych pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, które nie były indywidualnie negocjowane (warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, uznaje się za nieuczciwe, jeśli stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta – art. 3 ust. 1; warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeśli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej – art. 3 ust. 2).

Państwa Członkowskie, zgodnie z treścią art. 7 dyrektywy, mają zapewnić stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub

dostawców z konsumentami. Chodzi tu o badanie we właściwym trybie czy warunki umowy sporządzone do celów ogólnego wykorzystania są nieuczciwe, w celu zapobieżenia dalszemu stosowaniu takich warunków.

Istotny z punktu widzenia niniejszej sprawy jest przepis art. 4 ust. 1 dyrektywy 93/13, który stanowi: „Nie naruszając przepisów art. 7, nieuczciwy charakter warunków umowy jest określany z uwzględnieniem rodzaju towarów lub usług, których umowa dotyczy, i z odniesieniem, w momencie zawarcia umowy, do wszelkich okoliczności związanych z zawarciem umowy oraz do innych warunków tej umowy lub innej umowy, od której ta jest zależna”.

Powołany art. 7 dyrektywy wyraźnie stanowi, że kontrolą abstrakcyjną mogą być objęte tylko wzorce umowne, czyli warunki umów sporządzane dla celów ogólnego, a nie indywidualnego wykorzystywania. Celem zaś takiego badania, o jakim mowa w art. 7 dyrektywy, jest zapobieganie dalszemu stosowaniu tych warunków przez przedsiębiorcę.

Przytoczona powyżej treść przepisów dyrektywy jednoznacznie wskazuje także, że oceny, czy kształtowane wzorcem umowy prawa i obowiązki stron pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta, należy dokonywać w kontekście całego wzorca umowy.

Powyższą tezę potwierdza orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w myśl którego, oceny nieuczciwego charakteru warunków dokonuje się w każdym indywidualnym przypadku, a obowiązek uwzględnienia wszystkich pozostałych warunków umowy wynika z faktu, że badanie zaskarżonego warunku powinno uwzględniać wszystkie elementy mogące mieć istotne znaczenie dla zrozumienia tego warunku w jego kontekście, ponieważ w zależności od treści owej umowy może być konieczne, dla oceny nieuczciwego charakteru rzeczzonego warunku, rozpatrzenie łącznego skutku wszystkich warunków rzeczzonej umowy (tak TSUE w wyroku z 10 września 2020 r. w sprawie C-738/19, pkt 29; podobnie w wyrokach: z 18 listopada 2021 r., sygn. C-212/20, pkt 29; z 21 kwietnia 2016 r., R. i R., C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 95; z 11 marca 2020 r., L., C-511/17, EU:C:2020:188, pkt 47).

Trybunał podkreślał także, że nie wszystkie warunki umowne mają takie samo znaczenie, a stopień interakcji danego postanowienia umownego z innymi postanowieniami zależy w sposób konieczny od ich odpowiedniego zakresu oraz od stopnia, w jakim każde z nich przyczynia się do ewentualnej znaczącej nierównowagi, wynikających ze spornej umowy, praw i obowiązków stron w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy zauważyć, że ocena przedstawiona przez Prezesa UOKiK w zaskarżonej decyzji, nie odpowiadała warunkom wynikającym z Dyrektywy. Organ skupił się bowiem tylko na postanowieniu samego aneksu, abstrahując zupełnie od ich znaczenia dla sytuacji konsumenta w kontekście pozostałych postanowień umownych, regulujących całościowo sytuację prawną konsumenta. I o ile należy zgodzić się, że treść klauzuli umowy kredytu, zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów powinna umożliwić - właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi - zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej, stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę (tak też TSUE w wyroku z 18 listopada 2021r, w sprawie C-212/20), to jednak na tej tylko podstawie nie sposób ocenić, czy postanowienie to rażąco naruszało interesy konsumenta. Należy bowiem rozważyć – w kontekście pozostałych postanowień regulujących ten stosunek umowny - czy postanowienie oceniane przez organ rażąco naruszało interesy konsumenta.

Dokonanie tej oceny w niniejszej sprawie nie było możliwe, ponieważ w toku postępowania administracyjnego nie zgromadzono dowodów w postaci wzorów umów, które miałyby być zmienione omawianym aneksem.

Abstrahując od powyższych ustaleń, trzeba podkreślić, że znaczenie, dla oceny abuzywności postanowień zawartych w aneksach, ma w ocenie Sądu fakt, że postanowienia te nie musiały znajdować zastosowania do ustalania kursu waluty na potrzeby spłaty raty kredytu przez konsumenta, gdyż kredytobiorca posiadał alternatywną możliwość zakupu waluty obcej na spłatę kredytu na rynku konkurencyjnym.

Treść, dodanego ustawą antyspreadową, ustępu 3 w art. 69 prawa bankowego, stwarzała kredytobiorcom alternatywę dla wcześniejszej konieczności korzystania z kursów wymiany waluty oferowanych przez bank udzielający kredytu i umożliwiała dokonywanie spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonania przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie.

Zważywszy więc, że Powód także oferował kredytobiorcom możliwość spłaty kredytu w walucie kredytu, a tym samym zupełną niezależność kredytobiorcy od kursu waluty oferowanego w Tabeli kursu przez Bank, to w ocenie Sądu postanowienia wymienione w Decyzji nie mogły prowadzić do naruszeniu interesów konsumentów w stopniu rażącym. Rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza bowiem nieusprawiedliwioną dysproporcję, na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkujące niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelne traktowanie. Postanowienie umowne musi poważnie, znacząco odbiegać od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron w określonym stosunku obligacyjnym, aby mogło być uznane za abuzywne. Dlatego konieczne jest więc zawsze dokonywanie całościowej oceny postanowień wzorców umowy w celu zbadania, czy ogół praw i obowiązków stron ma wyważony charakter, czy też zróżnicowanie tych praw wskazuje na rażące naruszenie interesów konsumentów (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 3 lutego 2006 r., I CK 297/05; z 29 sierpnia 2013 r., I CSK 660/12; z 30 września 2015 r., I CSK 800/14; z 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14; z 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, Wyrok SN z 2.06.2021 r., I CSKP 55/21, LEX nr 3219740).

Zdaniem Sądu analiza zakwestionowanych postanowień w kontekście art. 69 ust 3 prawa bankowego, jednoznacznie wskazuje, że zakwestionowane w decyzji postanowienia nie mogły naruszać praw konsumentów w stopniu rażącym. W szczególności postanowienia te nie przyczyniły się do znaczącej nierównowagi praw i obowiązków stron, gdyż właśnie wolność wyboru konsumenta i prawo spłacania kredytu w walucie kredytu, nabywanej po cenie akceptowanej przez konsumenta od podmiotów innych niż Powód, stwarzały sytuację, w której ta równowaga była zagwarantowana, a co najmniej nierównowaga praw nie była znacząca. Tymczasem jak już wcześniej wspomniano warunkiem uznania postanowienia za niedozwolone jest to, aby kształtowało prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając interesy konsumenta. W rozpoznawanej sprawie, zdaniem Sądu, Pozwany nie wykazał, aby zakwestionowane postanowienia rażąco naruszały interesy konsumentów. Aczkolwiek Sąd zgadza się z ogólną tezą postawioną w Decyzji, iż dowolne kształtowanie kursu waluty obcej przez Bank a tym samym wpływanie jednostronnie na wysokość zobowiązania kredytowego konsumenta i pozbawianie go możliwości przewidzenia jego wysokości jest działaniem sprzecznym z dobrymi obyczajami, tym samym w pełni zgadza się ze stanowiskiem TSUE zaprezentowanym w wyroku z 18 listopada 2021 r. (sygn. akt C-212/20), w którym stwierdził, że „Art. 5 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę.”.

Na zakończenie Sąd pragnie odnieść się do stanowiska Sądu Apelacyjnego w Warszawie VII Wydział Gospodarczy wyrażonego w uzasadnieniu wyroku z 13 grudnia 2017 r. (sygn. akt VII ACa 1036/17, Lex nr 2662297), na które powołał się w uzasadnieniu Decyzji Prezes UOKiK zgodnie z którym: „Zasadnie jednak podnosili powodowie, iż w rzeczywistości jest to wybór między opcją abuzywną a opcją uczciwą, bowiem możliwość skorzystania z dozwolonego postanowienia, w żaden sposób nie wyłącza niedozwolonego charakteru drugiego z nich. Wszystkie postanowienia umowy i regulaminu muszą być zgodne z dobrymi obyczajami i nienaruszające interesów konsumenta. (...) Prawo do spełnienia świadczenia w walucie waloryzacji nie uchyla zatem abuzywnego charakteru przedmiotowych postanowień, gdyż każdy z wariantów spłaty musi być zgodny z prawem konsumenckim.”.

W tamtej sprawie zakwestionowane postanowienia pochodziły z wzorców stosowanych przez pozwanego do zawierania umów kredytowych waloryzowanych kursem waluty obcej. Konstrukcja takiego kredytu polega na tym,

że kredytobiorca otrzymuje ściśle określoną w umowie kwotę złotych, która to kwota przeliczana jest dla potrzeb waloryzacji świadczenia na walutę obcą, a następnie tak wyrażona kwota w walucie obcej jest przeliczana na PLN celem ustalenia wysokości raty kapitałowo - odsetkowej. Dla celów waloryzacji, kwota udzielonego kredytu jest więc najpierw przeliczana po kursie kupna waluty obcej, a następnie po kursie sprzedaży waluty obcej (klauzula waloryzacyjna).

Sąd Apelacyjny podkreślił, iż stosowanie w umowach kredytowych klauzul waloryzacyjnych jest dopuszczalne, podobnie jak spread'u walutowego. Jednakże zauważył, że zgodnie z przepisem art. 69 ust. 2 pkt 4a) prawa bankowego w umowie kredytowej Bank musi określić szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

Tymczasem w rozpoznawanej sprawie Prezes UOKiK zakwestionował same postanowienia aneksu bez odniesienia się do tego, czy i jak wpływają na ustalanie kwoty kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych i czy tym samym uprawniają Bank do dowolnego kształtowania sytuacji konsumenta (kredytobiorcy).

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd uznał, że Prezes UOKiK nie wykazał, aby zakwestionowane postanowienia po pierwsze, pochodziły w wzorca umowy, a po drugie by były z sprzeczne z dobrymi obyczajami i jednocześnie rażąco naruszały interesy konsumentów innymi słowy, aby nierównowaga z nich wynikająca na niekorzyść konsumenta była istotna i znacząca. Uwzględnienie jedynie tych dwóch okoliczności uzasadniało uchylenie Decyzji na podstawie art. 479^{31a} § 3 k.p.c., tym samym badanie kolejnych podniesionych w odwołaniu zarzutów nie było konieczne.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z uwagi na uwzględnienie odwołania, Pozwanego należało uznać za stronę, która przegrała proces i zasądzić od niego na rzecz Powoda zwrot kosztów procesu. Na powyższe koszty składa się opłata od odwołania w wysokości 1 000,00 zł i wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości 720,00 zł ustalone w oparciu § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804 z zm.) oraz 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa.

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

(...)

a) (...)

b) (...)

(...)